կ'իշեցուն. , որով՝ տպագրութիւնը կը դադրի Միւհենտիսեանի , Արամեանի , Բիւրքճեանի և այլոց մենաշնորհն ըլլալ : Համիտեան խստութեանց բերմամբ՝ Տամատեան կը հարկադրուի գրաձուլարանը ծախելով Եգիպտոս անցնիլ : *** Յ. Ծերոնեան ծնած է Բումելի Հիսար՝ 31 Մարտ 1866 ին : 15 տարեկանին կը մտնէ հօրեղբօրորդի՝ Գ. Ռափայէլեանի ձուլարանը , որ նոր փոխադրած էր զայն Ղալաթիա , Միւհենտիսեանի տպարանը : Երկար տարիներ հոն կը մնայ՝ արհեստին հմտանալով . վարպետին Եգիպտոս գաղթելուն առթիւ՝ Ծերոնեան կը վարէ վարչութիւնը նոյն գործարանին զոր քիչ յետոյ կը փոխադրէ Միւհենտիսեանի տունը , Բերա , որպէս զի Միւհենտիսեանի՝ փորագրուելու վրայ եղող մայրերը ձուլուին : Երկու տարի ետք Ծերոնեան կը փոխադրուի Պապը Ալի Ֆատտէսի , մինչեւ Դեկքին տարին. յետոյ Ռափայէլեանի բաժնուելով կը հիմնէ իր սեպհ. ձուլարանն , Իգտամ խանի դրան մօտ . 6 ամիս վերջ հայկ. Ջարդերը սկսելուն, Եւրոպա ապսպրած իր մեքենաներէն մէկ մասը նոյն միջոցին ստանալով , հազիւ քանի մը ամիս գործը կը շարունակէ և ձուլարանին շէնքը կը փոխանցէ Բ. Քէչէեանի որ կ'սկսի հրատարակել «Բիւզանդիոն»ը . Ծերոնեան այ Ֆրանսացիի մը հովանաւորութեամբ կը փախչի Սոֆիա ուր կը բանայ նոր ձուլարան մը զոր 13 տարի անխափան կը վարէ , հօրեղբօրորդուն պէս՝ արտասահմանի յեղափոխականներու գրէթէ մեծ մասին հայերէն և տձկ. տառ. հայթայթելով : Պուլկարիա Ա. անգամ համաման հաստատութիւն մը ինք եղած է հիմնող , Ե. Փալազաշեանի քիչ առաջ : Ազատութեան հուշակամբ՝ վերադարձած է ծննդավայր և իր գործատունը բացած Շարգ խան , զոր ապա Բէրշէմպէ Բազար փոխադրած է (Ղալաթիա) : *** Ե. Փալազաշեան , եղբայրն է Յովնանի և որդին՝ նշ. ձուլիչ Գրիգորի որ Պոլսոյ առաջին ուժանակներուն և մանատիւռ. «գօտի»ին հեղինակն է՝ մեռած 27 Նոյ. 1893 ին , [իր հետաքրքրական կենսագրութիւնը տե՛ս «Ամենուն Տարեցոյց»ը 1913 տարի] : — Երուանդ ծնած է 1861 ին Պոլիս , ուսումն առած Ա. Սուրէնեանի վարժարանը 1878ին : Փորագրութեան արուեստին մէջ աշակերտած է † Թէլլալեանի : Օր մը ձեռք անցուցեալով վնասուած գրաձուլիչ-մեքենայ մը՝ նորոգած է զայն և գործածութեան վիճակի մէջ դրած , միաժամանակ աշխատելով փորագրելու զանազան տեսակ տառերու մայրեր որոնցմէ յիշենք իր պատրաստած երրայական գիրերը՝ նոյն լեզուի լրագրի մը համար . դարձեալ՝ տաձկ. գարդագրերու մայրեր որոնք նորութիւն մըն էին , քանի որ գիտենք թէ թուրքերէնը զուրկ է ատոնցմէ : Այս աշխատութեանց միջոցին Տպագր. Տեսչութիւնը եկած կընքած է անոր ձուլիչ մեքենան , արգիլելով անոր՝ նոյն արուեստն ի գործ դնելէ : Միւս կողմէ ոստիկանութիւնը կը հետապնդէր տպագրիչները , երեւան հանելու համար Հ. Յեղ. խմբակցութեանց կնիքները փորագրող անձը : Երուանդ տեսնելով որ պիտի չկրնայ Թուրքիա գործել՝ Դեկքին տարին կը փախչի Սոֆիա, յանդգնութիւնը գործելով հոն կառավարութենէն կնքուած իր կագմածները քակելով հետը տանելու : — Պուլկարիա կ'սկսի այլ եւս ազատ գործել՝ իր բազ-

† ԳՐԻԳՈՐ ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

ԵՐՈՒԱՆԴ ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

ՄԻՀՐԱՆ Մ. ՏԷՕՔՄԷՃԵԱՆ